

Działacze opozycyjni patronami skwerów w Krakowie

2021-05-26

Jacek Kuroń, Zbigniew Romaszewski, Jadwiga i Zygmunt Karłowscy oraz Stanisław Palczewski zostali patronami skwerów w Krakowie. Z kolei obszar położony u zbiegu ulic św. Krzyża i Siennej otrzymał nazwę Placu Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa. Uchwały w sprawie nadania nazw skwerom podjęła Rada Miasta Krakowa 26 maja.

Inicjatorem nazwania skweru w Nowej Hucie imionami Jacka Kuronia i Zbigniewa Romaszewskiego jest przewodniczący Rady Miasta Krakowa Dominik Jaśkowiec.

Skwer Jacka Kuronia obejmuje obszar położony w Dzielnicy XVIII Nowa Huta pomiędzy al. gen. Władysława Andersa, a al. Przyjaźni (działka nr 173, obręb 50, jednostka ewidencyjna Nowa Huta), z kolei skwer Zbigniewa Romaszewskiego obejmuje teren położony nieopodal, zajmuje działkę nr 217.

Jacek Jan Kuroń urodził się 3 marca 1934 r. we Lwowie, zmarł 17 czerwca 2004 r. w Warszawie. Polski polityk, historyk, działacz tzw. czerwonego harcerstwa, jeden z przywódców opozycji w okresie PRL, współzałożyciel KOR. Kawaler Orderu Orła Białego. Poseł na Sejm X, I, II i III kadencji (1989–2001). Dwukrotny minister pracy i polityki socjalnej w latach 1989–1991, w rządzie Tadeusza Mazowieckiego i w latach 1992–1993, w rządzie Hanny Suchockiej. Kandydat na urząd prezydenta RP w wyborach w 1995 r.

Zbigniew Jan Romaszewski urodził się 2 stycznia 1940 r. w Warszawie, zmarł 13 lutego 2014 r. w Warszawie. Polski polityk, działacz opozycji w okresie PRL, doktor nauk fizycznych. Wieloletni senator, sprawujący nieprzerwanie urząd przez siedem kadencji od czasu ponownego powołania Senatu w 1989 r. do 2011 r. (I, II, III, IV, V, VI i VII kadencji), w latach 2007–2011 wicemarszałek Senatu VII kadencji, członek Trybunału Stanu. Kawaler Orderu Orła Białego.

Uchwały w sprawie nazw kolejnych skwerów – Jadwigi i Zygmunta Karłowskich, Stanisława Palczewskiego oraz Placu Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa to projekty prezydenta miasta Krakowa.

Skwer Jadwigi i Zygmunta Karłowskich obejmuje obszar położony w Dzielnicy I Stare Miasto, u zbiegu ulic św. Marka i Reformackiej (część działki nr 549, obręb 1, jednostka ewidencyjna Śródmieście). Z kolei skwer Stanisława Palczewskiego zajmuje obszar położony w Dzielnicy V Krowodrza, u zbiegu ulic Wrocławskiej i Lubelskiej (działka nr 337, obręb 46, jednostka ewidencyjna Krowodrza).

Plac Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa obejmuje obszar położony w Dzielnicy I Stare Miasto, u zbiegu ulic św. Krzyża i Siennej (część działek nr 577/1 i nr 538/11, obręb 1, jednostka ewidencyjna Śródmieście).

Z wnioskiem o nazwanie skweru położonego w Dzielnicy I Stare Miasto imieniem Jadwigi i Zygmunta Karłowskich wystąpił Adam Dziedzic. Wniosek otrzymał pozytywną opinię Zespołu ds. Nazewnictwa, przy Komisji Kultury i Ochrony Zabytków Rady Miasta Krakowa oraz pozytywną rekomendację

prezydenta Jacka Majchrowskiego.

Z wnioskiem o uhonorowanie Stanisława Palczewskiego, poprzez nazwanie jego imieniem ulicy lub skweru w Krakowie wystąpiło Porozumienie Organizacji Kombatanckich i Niepodległościowych w Krakowie. Wniosek otrzymał pozytywną opinię Zespołu ds. Nazewnictwa, przy Komisji Kultury i Ochrony Zabytków Rady Miasta Krakowa.

Z wnioskiem o nadanie obszarowi położonemu w Dzielnicy I Stare Miasto nazwy Plac Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa wystąpiło Archiwum Narodowe w Krakowie. Wniosek otrzymał pozytywną opinię Zespołu ds. Nazewnictwa, przy Komisji Kultury i Ochrony Zabytków Rady Miasta Krakowa. Nazwa Plac Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa, w pobliżu historycznej siedziby archiwum powołanego przez Radę Miejską w 1887 r. (budynek przy ul. Siennej 16), zachowa dla przyszłych pokoleń pamięć działania w tym miejscu, w latach 1887–1952, tej instytucji oraz kontynuatorów jej działalności – czytamy w uzasadnieniu projektu uchwały.

Jadwiga i Zygmunt Karłowscy - małżeństwo działaczy konspiracyjnych, decyzją prezydenta Andrzeja Dudy, pośmiertnie odznaczone zostało Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi dla niepodległości kraju. Małżonkowie zostali zatrzymani przez Gestapo razem z gen. Stanisławem Rostworowskim, dowódcą Okręgu Krakowskiego i Śląska AK. Do aresztowania doszło 11 sierpnia 1944 r. w mieszkaniu Karłowskich, przy ul. św. Marka 8 w Krakowie. Generał i Zygmunt Karłowscy jeszcze tego samego dnia w siedzibie Gestapo zostali najprawdopodobniej zastrzelani na śmierć. Jadwiga Karłowska po serii przesłuchań została, miesiąc później, rozstrzelana w obozie KL Płaszów. Zygmunt i Jadwiga Karłowscy, to osoby niezwykle głęboko zaangażowane w działania konspiracyjne. Małżeństwo należało do konspiracyjnej organizacji ziemian oraz działało na rzecz powstania szpitali polowych i punktów aptecznych na terenie Małopolski; ich apteka „Pod Gwiazdą” stanowiła jeden z głównych ośrodków dystrybucji materiałów sanitarnych dla AK z okręgu.

Stanisław Palczewski urodził się 21 czerwca 1935 r. w Jordanowie k. Rabki-Zdrój, zmarł 30 września 2014 r. w Krakowie. Działacz niepodległościowy i opozycyjny, w latach 1950-1952 szef sztabu Związku Walczącej Młodzieży Polskiej (ps. Harigan). 2 października 1952 r. aresztowany, przetrzymywany w areszcie śledczym przy ul. Montelupich w Krakowie, 31 marca 1953 r. skazany wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie na siedem lat więzienia, osadzony w Progresywnym Więzieniu dla Młodocianych w Jaworznie, następnie w Zakładzie Karnym w Nowym Wiśniczu i Strzelcach Opolskich, 3 maja 1956 r. zwolniony na mocy amnestii. W latach 1977–1979 rzecznik Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela w Krakowie; współzałożyciel Konfederacji Polski Niepodległej, członek Rady Politycznej, w latach 1979-1981 szef Obszaru II w Krakowie. Od września 1980 r. w „Solidarności”. 13 grudnia 1981 internowany, przetrzymywany w Ośrodku Odosobnienia w Nowym Wiśniczu, Załężu k. Rzeszowa, Kielcach–Piaskach, 20 lipca 1982 r. zwolniony. Wielokrotnie zatrzymywany, przesłuchiwany. Od 1994 r. Prezes Związku Młodocianych Więźniów Politycznych lat 1944–1956 Jaworzniacy Oddział w Krakowie, członek Wojewódzkiej Rady Kombatantów i Osób Represjonowanych przy Wojewodzie Małopolskim (od 2009 r. Małopolska Rada Kombatantów i Osób Represjonowanych); od 1996 r. sekretarz Porozumienia Organizacji Kombatanckich i Niepodległościowych w Krakowie; od 1999 r. współzałożyciel i członek stowarzyszenia Związek Konfederatów Polski Niepodległej 1979–1989. Odznaczony Odznaką Weterana Walk o Niepodległość, Krzyżem Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość, Krzyżem Niezlomnych, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. W okresie od

**Magiczny
Kraków**

10 lipca 1956 r. do 13 marca 1967 r. rozpracowywany w ramach sprawy ewidencyjno-obserwacyjnej o kryptonimie „Planista”; w okresie od 7 października 1977 r. do 23 października 1984 r. rozpracowywany przez Wydział III KW MO/WUSW w Krakowie w ramach sprawy operacyjnego rozpracowania o kryptonimie „Gniazdo”. Ponadto w okresie od 5 lipca 1982 r. do maja 1990 r. był inwigilowany w ramach sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Konspiratorzy”, prowadzonej przez Wydział III-1/Wydział III KW MO/WUSW w Krakowie przeciwko członkom i sympatykom Konfederacji Polski Niepodległej na terenie Krakowa.